

Når unge mistrives, kan fællesskaber i skolen være en del af løsningen

Et nyt projekt, skabt af Randers Social- og Sundhedsskole, Dansk Center for Undervisningsmiljø, Herningsholm Erhvervsskole og FGU MidtVest, arbejder med at udvikle konkrete værktøjer til at styrke de faglige og sociale fællesskaber hos unge, der kæmper i hverdagen.

Af Lene Grønborg Poulsen

Flere og flere unge mistrives i dagens Danmark – en tendens, som også mærkes på landets uddannelsesinstitutioner. Men hvorfor oplever vi netop nu, at så mange unge kæmper med stress, angst, depression eller en generel følelse af mistrivsel? Og hvordan kan skoler skabe rammer, der støtter de unge bedre på deres vej gennem uddannelsessystemet?

Det var nogle af de spørgsmål, der motiverede Randers Social- og Sundhedsskole, Dansk Center for Undervisningsmiljø, Herningsholm Erhvervsskole og FGU MidtVest til at indgå et samarbejde om et fælles undersøgende projekt, fortæller projektleder Liva Lyngholm Mortensen.

Formålet med projektet kaldet ”Styrkende fællesskaber for ’de nye unge’” var at komme tættere på elevernes egen forståelse af fællesskaber og deres behov for indsatser, der kan styrke trivsel, ejerskab og motivation i uddannelsen. Samtidig ønskede man at klæde underviserne bedre på, så de føler sig kompetente til at møde og støtte de unge samt give dem et meningsfuldt uddannelsesforløb.

”I dag taler man om en ny form for udsathed blandt unge, som ikke kun rammer dem fra hjem med få ressourcer. Projektet her har haft en eksplorativ tilgang, fordi vi ville undersøge, hvad denne nye udsathed kalder på. Vi lavede en kortlægning, hvor vi både kvantitativt og kvalitativt undersøgte, hvem de unge er, og vi blev på den måde klogere på, hvordan vi kan støtte dem bedst,” forklarer Liva Lyngholm Mortensen.

Undersøgelsen pegede på tre centrale temaer:

- 1 En bedre forståelse for elevernes baggrund og situation.**
- 2 Fællesskab som fundament for trivsel.**
- 3 Fokus på elevernes individuelle behov og ekstra støtte.**

”Det er netop disse tre temaer, der har dannet grundlag for skolernes indsatser, fordi vi ønskede at tage udgangspunkt i netop det, eleverne efterspurgte. Her på Randers Social- og Sundhedsskole har vi især haft fokus på fællesskaber og arbejdet med at skabe gode faglige fællesskaber,” understreger Liva Lyngholm Mortensen.

Klassisk vs. ny mistrivsel

Projektet bygger blandt andet på forskning af cand.mag. i pædagogik, professor og leder af CEFU Noemi Katznelson. I forbindelse med interviewet til denne artikel hilser hun projektet ”Styrkende fællesskaber for ’de nye unge’” velkommen og understreger vigtigheden af at være nysgerrig på, hvordan fællesskaber kan være en katalysator for unges trivsel på uddannelsesinstitutionerne.

Noemi Katznelson peger ligeledes på, at der er en væsentlig forskel på det, man i dag kalder klassisk og ny udsathed. Klassisk udsathed har ofte været forbundet med baggrund, fattigdom eller mangel på ressourcer, mens den nye udsathed rammer bredt på tværs af sociale og økonomiske skel.

”Hvis man kort skal skitsere den nye udsathed, kan den beskrives som en form for overbelastningsreaktion. Samfundet går hurtigere i dag, og der er rigtig meget, der konstant kalder på unges opmærksomhed. Sociale medier spiller en rolle, men de er ikke den eneste årsag. I uddannelsessystemet fylder uddannelsesvalg, eksamener, karakterer osv. godt op og en konstant forventning om at være klar til næste skridt. Man er hele tiden på vej et sted hen,” forklarer Noemi Katznelson.

Som skole kan man ifølge Noemi Katznelson med fordel spørge ind til, hvilke af disse faktorer man faktisk har mulighed for at påvirke.

Skolernes individuelle indsatsområder

FGU MidtVest:

Hos FGU Midt-Vest har fokus været på sociale fællesskaber. Her har skolerne afprøvet forskellige former for fællesskaber og forskellige strategier til, hvordan alle elever inkluderes i sociale fællesskaber til gavn for trivsel og fremmøde.

Herningsholm Erhvervsskole:

Her har man udviklet et redskab, kaldet et ’kompetencespind’, der af læsevejledere bruges til at strukturere og systematisere arbejdet med elever, der har læse/skrivevanskeligheder. Desuden har der været fokus på at få skabt et ambassadørkorps blandt underviserne, der kan understøtte læsevejledernes indsats i elevernes dagligdag

Randers Social- og Sundhedsskole:

Her har man arbejdet med at styrke de faglige fællesskaber i klasselokalet. Blandt andet har eleverne fået tildelt roller i gruppearbejdet for at træne samarbejde, og der er blevet indført øvelser, hvor eleverne løbende skifter sidemakker og støttes i at danne nye relationer.

Noemi Katznelson, cand.mag. i pædagogik, professor og leder af CEFU

”Kan vi skabe sammenhænge, der trækker tempoet ud af hverdagen, styrker det relationelle og sikrer, at de krav, de unge møder, både er meningsfulde og passende i sværhedsgrad?” spørger hun.

Er fællesskaber skolens ansvar?

Spørgsmålet er, om skolernes rolle har ændret sig, og om det i dag også er undervisernes ansvar at understøtte de sociale relationer, der kan hjælpe de unge til bedre trivsel. For Liva Lyngholm Mortensen er svaret klart:

”Man kan som skole spørge: Er det egentlig vores rolle? Mit svar er ja – vores ansvar er langt større, end vi måske har troet. Hvis vi skal lykkes med undervisningen, skal vi også skabe et trygt fagligt fællesskab, hvor eleverne føler sig velkomne. Hvis den følelse mangler, risikerer vi, at de slet ikke møder op, især hvis de er udsatte. Det er en investering i faglighed,” understreger hun.

I projektet har skolerne blandt andet arbejdet med sociale fællesskaber, faglige fællesskaber for elever med læsevanskeligheder og bedre samarbejde i klasselokalet. Allerede nu mærker skolerne, hvordan investeringen i elevernes sociale og faglige fællesskaber skaber et bedre fundament for læring.

”Projektet har vist, hvor vigtigt det er, at vi som skole anerkender og tager dette ansvar på os. Det er et arbejde, der langt fra er færdigt. Vi er kun lige begyndt, og vi skal blive ved med at være nysgerrige,” afslutter Liva Lyngholm Mortensen.

Vil du vide mere om projektet?

[Se film om Ny Udsathed her](#)

kontakt projektleder Liva Lyngholm Mortensen på lvm@sosuranders.dk